

PRESSEMEDDELELSE

Nemmere at straffe kriminalitet begået i udlandet

Fremover skal de danske domstole have bedre mulighed for at idømme personer straf for kriminalitet, der er begået i udlandet.

Det foreslår et sagkyndigt udvalg under Justitsministeriet, der i dag har afleveret en række anbefalinger til justitsminister Lene Espersen.

Lene Espersen sender nu Jurisdiktionsudvalgets anbefalinger i høring, men ministeren understreger allerede nu, at hun er parat til at foreslå lovændringer, når Folketinget samles igen.

Udvalget foreslår bl.a. følgende:

- Danske domstole bør have straffemyndighed – det vil sige have mulighed for at dømme – hvis et offer med tilknytning til Danmark (statsborgerskab, bopæl eller fast ophold her i landet) udsættes for alvorlig kriminalitet i udlandet. Det vil eksempelvis gælde, hvis en dansk kvinde under en turistrejse i udlandet bliver voldtaget af en udlænding, og de lokale myndigheder ikke forfølger sagen.
- Det bør være muligt at dømme personer, der fra udlandet via internettet udbreder ulovligt materiale, hvis materialet har særlig relation til Danmark. Det kan eksempelvis dreje sig om børnepornografi eller racistiske ytringer.
- Hvis både offer og gerningsmand har tilknytning til Danmark, bør der være dansk straffemyndighed i forhold til alle former for kriminalitet – også selv om forholdet ikke er strafbart i gerningslandet. Forslaget betyder eksempelvis, at en person, som har bopæl i Danmark, og som under et ferieophold i udlandet tvinger sin herboende datter til at indgå ægteskab mod sin vilje, vil kunne straffes, uanset om tvangsægteskab er strafbart i det pågældende land.
- Der bør være dansk straffemyndighed i alle sager om folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser, hvis gerningsmanden har tilknytning til Danmark (statsborgerskab mv.) eller faktisk befinder sig her i landet, eksempelvis under transit i en dansk lufthavn. Forslaget sikrer, at Danmark ikke vil kunne fungere som ”fristed” for personer, der har begået forbrydelser af den nævnte karakter.

Justitsminister Lene Espersen udtaler:

”I takt med globaliseringen er der behov for, at vi i videre omfang kan straffe kriminalitet begået i udlandet. Det er vigtigt for regeringen, at vi i Danmark har tidssvarende regler på området.

Det var bl.a. på den baggrund, at jeg bad Jurisdiktionsudvalget om at gennemgå reglerne på området. Jeg er meget glad for at have modtaget udvalgets betænkning med forslag til, hvordan reglerne om dansk straffemyndighed kan revideres.

Med Jurisdiktionsudvalgets forslag lægges der bl.a. op til udvidet mulighed for at retsforfølge grov kriminalitet begået i udlandet mod danske ofre.

Samtidig bliver det lettere at retsforfølge krigsforbrydelser og lignende former for meget alvorlig kriminalitet, uanset hvor i verden forholdet er begået.

Herudover sikres det bl.a., at vi kan retsforfølge udbredelse af børnepornografi og anden kriminalitet begået i udlandet via internettet, når forholdet har særlig relation til Danmark.

Udvalgets betænkning vil nu blive sendt i høring. Jeg vil herefter tage stilling til udformningen af et lovforslag, som jeg forventer at fremsætte for Folketinget til efteråret.”

Til redaktionen:

1. Jurisdiktionsudvalget

Jurisdiktionsudvalget, der har haft rigsadvokat Henning Fode som formand, har gennemgået straffelovens regler om straffemyndighed (jurisdiktion) – dvs. de regler, der afgrænser, hvilke straffesager der kan pådømmes ved danske domstole. Udvalget har herefter vurderet behovet for at foretage ændringer af reglerne og udarbejdet et lovudkast, der indeholder forslag til ændringer.

Udvalget afgav allerede i 2006 en delbetænkning om dansk straffemyndighed særligt i forhold til seksuel udnyttelse af børn i udlandet. På baggrund af delbetænkningen fremsatte justitsministeren i marts 2006 et lovforslag om ændring af straffeloven. Forslaget blev vedtaget som lov nr. 540 af 8. juni 2006 og indebærer bl.a., at der ikke længere stilles krav om dobbelt strafbarhed ved en række tilfælde af seksuel udnyttelse af børn i udlandet ("sex-turisme"). Danskere, som eksempelvis under en rejse til udlandet overtræder straffelovens regler om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse, kan derfor straffes, selv om forholdet ikke måtte være strafbart i det pågældende andet land.

Med den betænkning, som udvalget nu afgiver, og som er udvalgets hovedbetænkning, afslutter udvalget sit arbejde.

2. Gældende regler

Straffelovens §§ 6-9 indeholder dansk rets almindelige regler om, under hvilke betingelser en strafbar handling hører under dansk straffemyndighed. Disse regler afgrænser således, hvilke straffesager der kan pådømmes ved danske domstole.

Efter gældende ret er handlinger begået i Danmark undergivet dansk straffemyndighed, jf. straffelovens § 6 (territorialprincippet). Selv om en handling ikke er foretaget i Danmark, kan handlingen alligevel være undergivet dansk straffemyndighed, hvis den har haft virkning her i landet, jf. straffelovens § 9 (virkningsprincippet).

Hvis den kriminelle handling hverken for så vidt angår handling eller virkning har nogen tilknytning til det danske territorium, kan der i stedet være dansk straffemyndighed efter

straffelovens § 7. Bestemmelsen fastsætter, at der er dansk straffemyndighed for handlinger foretaget uden for den danske stat (udlandshandlinger) af personer, som har tilknytning til Danmark i form af statsborgerskab eller bopæl mv. (det aktive personalprincip). Det er normalt en betingelse, at handlingen er strafbar både efter gerningsstedets lov og efter dansk lov (dobbelt strafbarhed), men denne betingelse er som nævnt ovenfor fraveget bl.a. i sager om seksuel udnyttelse af børn.

De nævnte regler suppleres af straffelovens § 8, hvorefter der – uanset om gerningsmanden har dansk tilknytning – er dansk straffemyndighed for en række handlinger, som er begået i udlandet. Det drejer sig om en række handlinger, som krænker særlige danske interesser (beskyttelsesprincippet), er rettet mod personer med dansk tilknytning (det passive personalprincip) eller eksempelvis i det internationale samarbejde er karakteriseret som en forbrydelse, hvor det enkelte land skal have straffemyndighed uden særlige begrænsninger (universalprincippet).

3. Jurisdiktionsudvalgets forslag

- Jurisdiktionsudvalget anbefaler, at dansk straffemyndighed fortsat bør omfatte alle handlinger begået inden for dansk land-, sø- og luftterritorium.
- Dansk straffemyndighed bør endvidere som hidtil omfatte handlinger, der er foretaget uden for dansk territorium, men som har haft virkning her i landet.

Udvalget foreslår i den forbindelse en regel, der indebærer, at der vil være dansk straffemyndighed i forhold til personer, som fra udlandet via internettet udbreder ulovligt materiale her i landet, hvis materialet har særlig relation til Danmark. Forslaget indebærer, at der eksempelvis vil være dansk straffemyndighed i forhold til en person, som fra udlandet via internettet udbreder børnepornografisk materiale med ledsagende dansk-sproget tekst med vejledning om downloading af billederne, bestilling af flere billeder mv. Den person, der her i landet eksempelvis downloader sådant materiale, vil som nævnt være omfattet af reglerne om dansk straffemyndighed i forhold til handlinger begået inden for dansk territorium.

- Udvalget anbefaler, at der fortsat bør være dansk straffemyndighed i forhold til handlinger begået i udlandet af personer, som har dansk statsborgerskab eller er bosat her i landet. Udvalget foreslår, at personkredsen udvides til også at omfatte personer, som uden at have bopæl her i landet har et lignende fast ophold. Forslaget indebærer bl.a., at det fremover i videre udstrækning end hidtil vil være muligt at inddrage herværende asylansøgere under dansk straffemyndighed.
- Retsforfølgning for handlinger begået i udlandet forudsætter normalt, at handlingerne også er strafbare efter lovgivningen på gerningsstedet. Udvalget foreslår, at der fremover – ud over som hidtil i sager om kvindelig omskæring og seksuel udnyttelse af børn – generelt ses bort fra dette krav om dobbelt strafbarhed i sager, hvor både gerningsmand og offer har tilknytning til Danmark. Det betyder eksempelvis, at der fremover i tilfælde, hvor en person, som har bopæl i Danmark, under et ferieophold i udlandet med sin herboende datter måtte

tvinge datteren til at indgå ægteskab mod sin vilje, vil være dansk straffemyndighed, uanset om tvangsægteskab er strafbart i det pågældende andet land.

- Udvalget anbefaler også en udvidelse af området for dansk straffemyndighed i forhold til strafbare handlinger rettet mod personer med tilknytning til Danmark, selv om gerningsmanden er uden dansk tilknytning. Udvalget foreslår således, at der fremover skal være dansk straffemyndighed i forhold til visse alvorlige lovovertrædelser foretaget i andre lande mod ofre med dansk tilknytning, uanset om gerningsmanden har tilknytning til Danmark i form af statsborgerskab mv. Det betyder, at der fremover eksempelvis kan være dansk straffemyndighed, hvis en dansk kvinde under en turistrejse i udlandet bliver udsat for voldtægt af en udlænding.
- Udvalget anbefaler desuden, at der uanset gerningsmandens manglende tilknytning til Danmark fortsat bør være dansk straffemyndighed i forhold til handlinger i udlandet, der krænker særlige danske interesser eller eksempelvis internationalt anses for en alvorlig forbrydelse. Udvalget foreslår i den forbindelse en regel, der fastslår, at der er dansk straffemyndighed i alle sager om folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser, hvis gerningsmanden har tilknytning til Danmark i form af statsborgerskab mv., eller hvis gerningsmanden faktisk befinder sig her i landet. Forslaget indebærer, at Danmark ikke vil kunne fungere som ”fristet” for personer, der i udlandet har begået alvorlige forbrydelser af den nævnte karakter.
- Herudover foreslår udvalget en præcisering af rækkevidden af princippet om ne bis in idem, dvs. (begrænsningen i) mulighederne for at foretage retsforfølgning her i landet, når sagen allerede er pådømt i udlandet. Udvalget foreslår bl.a., at det skal være muligt at føre en ny sag her i landet, hvis den udenlandske straffesag alene er gennemført på skrømt med det formål at afskære andre stater fra at foretage retsforfølgning.

4. Jurisdiktionsudvalgets betænkning nr. 1488/2007 kan læses på Justitsministeriets hjemmeside (www.jm.dk) under menupunktet ”publikationer”.

Henvendelser vedrørende pressemeddelelsen kan rettes til kommunikationskonsulent Morten Langager på telefon 72 26 84 08 eller kontorchef Ole Hasselgaard på telefon 72 26 87 70.